

СЕКЦІЯ 2

ІНДИВІДУАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

УДК 378.1

Л.М. Янчева, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.В. Топоркова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Інновації в системі освіти самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків передового педагогічного досвіду викладацьких колективів. Без навчання протягом усього життя в сучасному світі не обійтись, освічена людина має володіти чималим багажем знань, який необхідно постійно оновлювати, інакше важко буде наздогнати стрімкий перебіг життя. А відстати від нього – означає бути неконкурентоспроможним на ринку праці, втратити можливість одержати бажану роботу. Вирішити цю й багато інших проблем допоможе дистанційне навчання, яке є одним з видів інновацій в організації професійної освіти.

Дистанційне навчання – це добре організована й контрольована самоосвіта з використанням комп'ютерної техніки й комунікаційних мереж, що забезпечує доставку студентам основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами. Ідея такого навчання полягає в тому, що взаємодія викладача й студента відбувається у віртуальному просторі: спілкування проводиться за допомогою сучасних комп'ютерних технологій та Інтернету.

Дистанційне навчання в сучасних умовах є найефективнішою системою підготовки і безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня фахівців. Якісно створені мультимедійні підручники та інші інформаційні ресурси є частиною ресурсу дистанційного навчання, проте головний його аспект полягає в постійному інтерактивному спілкуванні студента з викладачем на вебінарах, у форумі, через електронну пошту чи програму Zoom або Skype. Для навчання студентів використовується як Інтернет, так і локальна університетська, а також освітня мережа. Не менш важливою складовою дистанційного навчання є спілкування студентів між собою: виконання завдань у групах, проведення семінарів, вебінарів-

практикумів та групових дискусій в онлайн-режимі. Для забезпечення повноцінного освітнього навчального процесу на відстані, окрім технічного інструментарію, викладач повинен володіти низкою професійних та особистих компетентностей, які дозволять зацікавити, організувати студентів на початковому етапі та втримати їхню увагу аж до завершального. Без цього процес вивчення курсу на відстані стає статичним і недостатньо ефективним.

Перевагою дистанційної форми навчання над очною є, передусім, її зручність: студент самостійно обирає час і місце для навчання, що дозволяє йому працювати чи паралельно вчитися на стаціонарі в іншому місті чи навіть країні. Окрім того, заміна контентів електронними ресурсами та новітніми методами навчання, а також постійні консультації з викладачем надають цій формі самоосвіти додаткові переваги перед заочною. Серед недоліків варто виділити психологічну і «комп'ютерну». Це пов'язано з традиційною методикою навчання, яка передбачає не віртуальне, а «живе» спілкування між студентом і викладачем. Інша проблема – значні грошові витрати для університету, адже потрібно оновлювати матеріальну базу, комп'ютерну техніку, виділяти приміщення, забезпечувати доступ викладачів до Інтернету та ін. До того ж, в Україні й досі не існує чітких технологічних можливостей аутентифікації студентів. Низку тестів і завдань для самоконтролю вони виконують дистанційно, але підсумкові іспити їм доводиться складати «очно». Взагалі для навчання «на відстані» потрібно мати сильну мотивацію й самоорганізацію. Дистанційне навчання – це самоосвіта, тобто здатність студента працювати самостійно. Для когось це є перевагою, а для когось, навпаки, недоліком – все залежить від студента та його характеру.

Перехід на дистанційне навчання, зумовлений пандемією, став неочікуваним та доволі серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу – освітян, викладачів та студентів. Після тимчасової розгубленості всім довелося прийняти цей виклик та швидко адаптуватись до нових реалій, але питання розвитку дистанційної освіти набуло неабиякої актуальності. І хоча дистанційне навчання не є заміною очного та ніколи не планувалося на довгострокову перспективу, воно може стати ефективним інструментом не тільки під час карантину. Коронавірус дійсно підняв багато важливих проблем у вищій освіті. Та для того, щоб перетворити проблеми на можливості, університети вже зараз мають пильно моніторити, наскільки ефективно вони реалізують дистанційне навчання (отримувати якісний зворотний зв'язок і від викладачів, і від студентів), фіксувати й аналізувати як недоліки, так і хороші практики,

обмінватися досвідом з іншими університетами, використати літні місяці для налагодження процесів дистанційного навчання. Дистанційне навчання збільшує доступність освіти, а змішане навчання – поєднання дистанційної і очної форм – цілком може стати нашим майбутнім.

УДК 372.881.161

Н.С. Акімова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.А. Наумова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ВМІННЯ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ У ВІРТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ

Сьогодні використання інтерактивних технологій набуває великої актуальності тому, що планетою поширюється коронавірус. Потрібні онлайн-інструменти, які мають забезпечити весь необхідний функціонал: від групових відеоконференцій і онлайн-тестів до систем, в яких викладачі зможуть гнучко планувати і втілювати дистанційне навчання.

Новий метод роботи – це вимога часу. За цих умов використання онлайн сервісів та інструментів, використання яких під час дистанційного навчання та на заняттях допоможе перетворити навчання на більш цікавий, захоплюючий та мобільний процес.

Дистанційна освіта є новою формою організації освітнього простору, де долаються обмеження, пов'язані з місцем і часом отримання освіти за рахунок використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання.

Отже, віддаленість учасників навчального процесу вимагає пошуку способів встановлення зворотного зв'язку, і тому інтерактивна відео-конференція може стати одним із інструментів організації двосторонньої комунікації в системі дистанційного навчання.

Дослідження можливостей імплементації відеоконференції в освітній процес закладів вищої освіти є предметом розгляду як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, різні аспекти цієї проблеми представили у своїх працях О. Глазунова, І. Задорожна, І. Козубовська, А. Приходько, О. Словінська, Р. Шаран, Б. Шуневич, L. Basko, B.S. Bloom, R.L. DeMichiell, J. Hartman, R.D. Manning та ін.